

**6102 SAYILI TTK HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE
ANONİM ŞİRKETLERE AYNI SERMAYE KONULMASINA İLİŞKİN
ÇEŞİTLİ SORUNLAR***

**VARIOUS ISSUES CONCERNING INVESTING CAPITAL IN KIND
AT JOINT STOCK COMPANIES UNDER THE PROVISIONS OF TCC NO. 6102**

Doç. Dr. Mehmet ÖZDAMAR**

ÖZET

Anonim şirketlerde sermayenin taşıdığı özel önem, TTK'nın 128 vd. maddelerinde yer alan genel düzenlemelerin yanı sıra, anonim şirketlere getirilebilecek sermaye unsurları konusunun TTK'nın 342 ve 343'üncü maddelerinde de özel olarak düzenlenmesi ihtiyacını doğurmuştur. Özellikle anonim şirketlere getirilebileceği kabul edilen aynı sermaye unsurlarının, şirketin ve diğer menfaat sahiplerinin zarara uğramaması için gerçek değerleriyle esas sözleşmede yer alması sağlanmak istenmiştir. Kanun koyucu bu nedenle aynı sermaye unsurlarının değerinin, mahkeme eliyle atanan bilirkişiler tarafından objektif şekilde tespit edilmesi gerektiğini hükme bağlamıştır. Bu kapsamda sermaye olarak şirkete getirilmek istenen vadesi gelmiş alacak hakkının değerinin belirlenmesi talepleri, mahkemelerce farklı şekillerde çözüme kavuşturulmuş; giderek etkisini daha da artıran bu sorun Gümrük ve Ticaret Bakanlığının (GTB) çıkardığı bir genelge ile geçici bir şekilde çözümlenmiştir. Her ne kadar TTK ile çelişiyor olsa da GTB tarafından çıkarılan genelgede şirket ortağının şirketten olan alacağını başka bir şirkete sermaye olarak koymak istemesi halinde, mahkeme tarafından atanacak bilirkişi raporunun gerekli olduğu; ortağın şirketten olan alacağını yine şirkete sermaye olarak getirmek istemesi halinde ise, değer tespitinin mali müşavirlere bırakacağı belirlenmesi yapılmıştır. Tüm bu hususlara temas etmek üzere tebliğ kapsamında, anonim şirketlerde aynı sermayenin kapsamı ve özellikle alacak hakkının değerinin biçilmesinde yaşanan uyumsuzluklar ve bunların çözümünü için GTB'nin çıkardığı Tebliğe ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anonim şirket, aynı sermaye, nakdi sermaye, alacak hakkı, bilirkişi raporu

ABSTRACT

The specific importance of capital in joint stock companies has led to the need for regulation of the issue of capital elements that can be imposed on the joint-stock companies particularly in the Article 342 and 343 of the Turkish Commercial Code (TCC) as well as the general arrangement in the Article 128 of TCC. It is desired to provide the elements of capital in kind accepted to be imposed in particular on joint-stock companies to take place in the articles of incorporation with the actual value in order to avoid the company and other stakeholders to sustain a loss. The legislator therefore adjudicates that the value of elements of capital in kind needs to be determined on the objective basis by the court-appointed expert. In this context, requests for the determination of the value of the overdue claims to be desired to bring to the company as capital have been resolved by the courts in different ways; this problem effect of which has been gradually increasing, has been temporarily resolved by a circular issued by Ministry of Customs and Trade (GTB). Although it is contrary to the TCC, according to the circular issued by the GTB, in case that the partners of the company want to invest their claims from the company into another company as capital, the report of an expert appointed by the court is required. Similarly, if the partner wants to invest the claims from the company into the same company, value determinations will be carried out by a financial consultant. To mention all the matters, the scope of the capital in kind, particularly the conflicts in evaluating the value of the claims and their solutions in joint-stock companies, the evaluations have been made on the Circular issued by GTB in the context of this Communiqué.

Keywords: Joint stock companies, capital in kind, capital in cash, claim, expert report

* Bu makale, 27 Kasım 2014 tarihinde düzenlenen "I. Ticaret Hukuku Uluslararası Sempozyumu"nda tebliğ olarak sunulmuştur.

** Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Öğretim Üyesi, (mmozdamar@gmail.com).

GİRİŞ

Anonim şirketlere sermaye olarak getirilebilecek unsurlar 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda (TTK)¹ sayılmıştır. Yeni Kanunda aynı sermayenin getirilmesine ilişkin birtakım usuli değişikliklere gidilmiştir. Bu bağlamda menkul ve gayrimenkul sermaye unsurlarının anonim şirkete sermaye olarak taahhüt edilmesi ve tasarruf işlemleri ayrı hükümlerle düzenlenmiştir. Menkul sermaye unsurlarının güvenilir makama teslim edilmesi; gayrimenkul unsurlarla ilgili olarak da sicile kayıt işleminin yapılması gerekmektedir.

TTK'da 6335 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik çerçevesinde alacak hakkının sermaye olarak getirilmek istenmesi halinde değer tespitinin nasıl yapılacağı ve onaylanacağı açıkça belirlenmemesi sebebiyle uygulamada sıkıntılar meydana gelmiştir. Zira TTK'nın ilk halinde anonim şirketlere alacak hakkının sermaye olarak konulmak istenmesi halinde işlem denetçisi tarafından bunların onaylanması öngörülmüştü. Ancak işlem denetçisinin sonradan kanundan çıkarılması ile bu noktada bir boşluk oluşmuştur. Buna ilaveten sermaye olarak konulmak istenen alacak hakkının varlığı ve değeri, yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir raporuyla belirleneceğine; bunların hazırlayacağı raporun resmi nitelik taşıyacağına ilişkin hükmün de Adalet Komisyonunda çıkarılması sonucunda, uygulamada değer tespitine ilişkin uyumsuzluklar ortaya çıkmıştır.

Anonim şirkete sermaye olarak getirilmesi planlanan sermaye unsurlarının özellikle de ortakların şirketten veya üçüncü kişilerden olan alacak hakkının sermaye olarak taahhüt edilmesi halinde sermaye unsurlarının değerinin tespitinin ardından sicile tescil edilmesi gerekmektedir. Yapılacak tescil için sicil müdürlükleri tarafından aynı sermaye unsurlarının değerinin tespitine ilişkin belge talep edilmiştir. Kanunda aynı sermaye unsurlarına diğer biçilmesi görevi mahkemelere verilmiş olmakla birlikte, özellikle alacak hakkının değerinin belirlenmesi aşamasında mahkemelerden talepte bulunmuş; ancak konuya ilişkin mahkemelere yapılan tespit başvurularında her bir mahkemenin farklı tavır takındığı görülmüştür. Giderek etkisini daha da artıran sorun Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın (GTB) çıkardığı bir genelge ile geçici bir şekilde çözümlenmiştir.

Mezkûr Tebliğimizde öncelikle ticaret şirketlerine aynı sermaye getirilmesine yönelik genel hüküm niteliğindeki kanuni düzenleme ele alınmış; bunun ardından anonim şirketlere ilişkin özel hüküm de göz önünde tutularak aynı sermaye unsurlarının taahhüdüne ilişkin sorunlardan bahsedilmiştir. Özellikle anonim şirketlerde aynı sermayenin kapsamı ve aynı sermaye unsurları ve özellikle alacak hakkının değerinin biçilmesinde yaşanan uyumsuzluklar ve bunların çözümü için GTB'nin çıkardığı Tebliğe ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır.

I. ANONİM ŞİRKETLERDE SERMAYEYE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

6102 sayılı TTK esas itibarıyla selefî 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun ticaret şirketlerinin tamamı için öngördüğü sermaye sistemini korumasına karşın birtakım ilave düzenlemeler getirmiştir. Asgari sermaye miktarı her iki kanunda da 50.000 TL olarak muhafaza edilmekle birlikte TTK'da özellikle aynı sermaye olarak getirilebilecek olan unsurların kapsamı genişletilmiş ve günümüz şartlarına uygun hale getirilmiştir. Bu bağlamda TTK m. 127 hükmünde ticaret şirketlerine getirilebilecek olan sermaye unsurları *nakdi* ve *aynî* olmak üzere ve türleri sınırlanmamış şekilde sayılmıştır². Ancak TTK m. 342/1 hükmünde anonim şirketlere konulabilecek aynı sermayenin kapsamı diğer şirketlere nazaran daraltılmıştır. Ortaklarının sınırlı sorumlu olması sebebiyle, anonim şirketlerde sermaye özellikle şahıs şirketlerine nazaran daha büyük önem kazanmaktadır³. Bundan dolayı anonim şirketlerde sermaye müessesesine özel olarak ayrı bir düzenleme getirilmiştir (TTK m. 342-343).

A. Nakdi Sermaye

Ticaret şirketlerinde olduğu gibi anonim şirkete de *nakdi* ve *aynî* olmak üzere iki tür sermaye getirilebilir. Şirket paylarının karşılığının nakit olarak taahhüt edilmesi ve ödenmesi halinde *nakdi sermayeden* söz edilir⁴. Şirket sermayesini en doğru şekilde yansıtan tür, herhangi bir değerlemeye tabi tutulmasına gerek olmayan nakdi sermayedir. Anonim şirketlerde sermayenin taşıdığı öneme binaen sermayenin nakit olarak getirilmesi, şirket bakımından daha olumlu sonuç doğurur. Zira nakdi sermayenin

2 **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, Ünal, Ortaklıklar Hukuku I, 13. Basi, İstanbul 2014, N. 486-487.

3 **Manavgat (Kırca/Şehirli Çelik)**, Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, C. 1, Ankara 2014, s. 350.

4 **Göle**, Celal, Anonim Ortaklıklarda Nakdi Sermaye Koyma Borcu ve Bu Borcu İfada Temerrüt, Ankara 1976, s. 11 vd.

1 RG. 14.02.2011 T., 27846 S.

herhangi bir şekilde değerinin tespit edilmesine gerek olmaması ve herkes için aynı değeri taşıması sebebiyle taahhüt ve ifası aşamalarında daha kolay işlem yapılabilenmektedir⁵.

Nakdi sermaye para, alacaklar ve kıymetli evraktan müteşekkildir⁶. Taahhüdünü doğrudan nakit para ile yapan ortağın, aksine sözleşmede hüküm yoksa şirket merkezinin bulunduğu yerdeki ülke parası ile ödeme yapması gerekir (TBK m. 99/1). Ödeme yapılacak olan yer ise, ülkedeki bir bankada şirket adına açılacak özel hesaptır (TTK m. 345). Anonim şirkette nakden taahhüt edilen payların en az dörtte birinin peşin, kalanının iki yıl içerisinde şirkete karşı ifa edilmesi zorunludur (TTK m. 344). Nakdi sermaye borcunun zamanında yerine getirilmemesi halinde, aksine sözleşmede hüküm yoksa ve tazminat hakkına hanel gelmemek şartıyla temerrüt faizi ödenmesi gerekir (TTK m. 129). Bunun yanı sıra şirket yönetim kurulu, ihtar çekmek kaydıyla borçlu ortaktan anapara, temerrüt faizi ve tazminat talep edebilir veya ıskat prosedürüne de başvurabilir (TTK m. 480 vd.)⁷.

Şirketin sermaye artırımında nakdi sermaye taahhüdünde bulunan ortağın aynı zamanda şirketten alacaklı olması halinde bunun sermaye koyma borcuyla takas edilmesi mümkündür⁸. Bu şekilde şirketten olan alacağı takas edilen ortak borcunu ifa etmiş sayılacaktır⁹. Bunun dışında ortağın üçüncü kişilerden olan senetli veya senetsiz alacağını şirkete sermaye olarak koymak istemesi yani alacağını temlik etmesi halinde, söz konusu alacak şirket tarafından tahsil edilmiş olmadıkça, ortak sermaye koyma borcundan kurtulamaz (TTK m. 130/1). Kanun koyucu ortağın üçüncü kişilerden olan alacağının tahsilini hızlandırabilmek için, TTK m. 130/2 hükmünde, aksine sözleşme olmadıkça vadesi gelmemiş alacak hakkının vade gününden, muaccel alacağın ise şirket sözleşmesi veya esas sözleşme tarihinden itibaren bir ay içinde tahsil edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Süresinde tahsil edilemeyen alacak hakkı için ortağın temerrüt faizi ödemesi de gereklidir (TTK m. 130/3).

5 **Manavgat (Kırca/Şehirli Çelik)**, s. 345.

6 Buna karşılık anonim şirketlere ilişkin TTK m. 342 ve 343 hükümleri çerçevesinde senetli veya senetsiz alacak hakkı aynı sermaye olarak kabul edilmiş ve bilirkişi aracılığı ile değer biçilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Oysa yukarıda da belirtildiği üzere, ticaret şirketlerine ilişkin genel hükümlerde alacak hakkının aynı sermaye olduğuna ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır, (**Bah-tiyar**, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, 8. Basi, İstanbul 2014, s. 48-50).

7 Konuyla ilgili olarak bkz. **Bah-tiyar**, s. 52-53.

8 **Von Büren, R./Stoffel, W.A./Weber, R.H.**, Grundriss des Aktienrechts, Zürich -Basel -Genf 2011, s. 42.

9 **Göle**, s. 52.

B. Aynı Sermaye

Nakit sermaye dışında kalan, ekonomik değere sahip olan, devredilebilir nitelikteki, şirketlerin amaç ve konusuna uygun olan¹⁰ malvarlığı unsurları aynı sermaye olarak kabul edilir¹¹. Taşınır¹² ve taşınmaz¹³ eşyanın ön plana çıktığı aynı sermayenin kapsamı daha geniş olup çeşitli ekonomik haklar da bu kapsamda değerlendirilmektedir¹⁴. Anonim şirketlere getirilebilecek olan aynı sermaye unsurları, taşınmaz ve taşınır mallar ile bunların üzerindeki kullanma ve yararlanma hakları, fikri mülkiyet hakları¹⁵, maden ruhsatnameleri, ticari işletmeler, haklı olarak kullanılan devredilebilir elektronik ortamlar, alanlar, adlar ve işaretler gibi değerler ile kişisel emek ve ticari itibar olarak sayılmıştır (TTK m. 127). Söz konusu unsurlardan kişisel emek, hizmet edimleri ve ticari itibar şahsi nitelikte sermaye olarak kabul edildiğinden anonim ve limited şirketlere getirilemezler (TTK m. 128/2).

Aynı sermaye unsurlarının şirketlere sermaye olarak taahhüt edilmesinin ardından, bunların tasarruf aşamaları da kanun koyucu tarafından ayrıca ele alınmıştır (TTK m. 128). Şirketlerin faaliyetlerini yerine getirebilmeleri ve üçüncü kişilere karşı borçlarını ifa edebilmeleri için sermaye taahhütlerini tahsil etmiş olmaları önem arz eder. Bu nedenle, şirkete getirilmesi taahhüt edilen nakdi ve aynı sermayenin tasarruf aşamasının gerçekleşmesi bakımından gerekli önlemler alınmıştır¹⁶.

6762 sayılı TTK'dan farklı olarak TTK'nın 128'inci maddesinde aynı sermaye unsurlarının şirkete getirilmesi için yeni birtakım düzenlemeler öngörülmüştür. Bunların arasında, taşınmazların şir-

10 Öğretide, anonim şirkete getirilen malvarlığı unsurlarının şirketin amaç ve konusuyla uyumlu olmasına gerek bulunmadığı, şirkete getirilecek her türlü değer için şirket ve alacaklıları bakımından önem taşıdığı, inşaat işiyle uğraşan bir şirkete ekonomik değeri olan bir tablonun veya markanın aynı sermaye olarak getirilebileceği savunulmaktadır, (**Akdağ Güney**, Necla, Anonim Şirketlerde Kuruluş, İstanbul 2014, s. 98-99; **Manavgat (Kırca/Şehirli Çelik)**, s. 350).

11 **Hüffer**, K., Aktiengesetz, 11. Auflage, 2014, Rn. 13.

12 Ayrıntılı bilgi için bkz. **Akdağ Güney**, Necla /**Gümüş**, Mustafa Alper, Taşınmazların Anonim Şirketlere Esas Sermaye Olarak Getirilmesi, Regesta 2013/3, s. 4 vd.

13 Ayrıntılı bilgi için bkz. **Akdağ Güney**, Necla /**Gümüş**, Mustafa Alper, Taşınmazların Anonim Şirketlere Esas Sermaye Olarak Getirilmesi, Regesta 2013/1, s. 30 vd.

14 Karş. **Grünwald**, Barbara, Gesellschaftsrecht, 8. Auflage, Köln 2011, s. 248-249.

15 Fikri mülkiyet hakları açısından genel bir tarzda anonim şirketlere sermaye olarak konulabileceklerinin kabulünün hatalı sonuçlara sebep olabileceği hakkında bkz. **Çağlar**, Hayrettin, "Anonim Şirketlerde Aynı Sermayeye Değer Biçilmesi", Batider, C. XXVI, Sa. 2, Y. 2010, s. 39 vd.

16 **Manavgat (Kırca/Şehirli Çelik)**, s. 353-354.

kete sermaye olmasını öngören şirket sözleşmesinin özel şekle bağlı olmadan (tapudaki resmi sözleşme) yapılabileceği, sözleşmenin kurulmasının ardından taşınmazların tapuya şerh verilmesi gerektiği, taşınmazların ise güvenilir bir kişiye teslim edilmesinin zorunlu olduğu, taşınmazlar üzerinde şirketin tasarrufta bulunabilmesi için esas sözleşmenin tescil ve ilanının yeterli olduğu, taşınmazların ise tapu sicilinde şirket adına tescil edilmesi gerektiği, ticaret siciline tescil edilen şirket sözleşmesinin ardından ticaret sicil müdürünün ilgili sicillere (tapu, marka, patent vb.) resen bildirimde bulunması gibi önceki kanunda olmayan usuller getirilmiştir¹⁷. Ayrıca ortaklar tarafından taahhüt edilen hakların korunması için, şirket tüzel kişiliğinin ortaklar aleyhine ifa davası açabileceği ve kurucular tarafından ortaklar aleyhine ihtiyati tedbir istenebileceği hükme bağlanmıştır¹⁸. İhtiyati tedbir halinde, iki hafta içerisinde esas davanın açılması lüzumlu olup aksi halde tedbir kendiliğinden ortadan kalkacaktır (HMK m. 397/1).

Ortakların şirkete aynı sermaye olarak bir ticari işletmeyi koymak istemeleri halinde, söz konusu işletmenin devrine ilişkin usuli prosedüre¹⁹ göre devrin yapılması gerekir (TTK m. 11/3). Ticari işletmenin bünyesine dâhil olan unsurların tek tek devri lazım olmamakla beraber, şirket sözleşmesinde bunların sayılması ve değerlerinin tespit edilmesi şarttır²⁰. Ticari işletmenin devrinde önem taşıyan husus, aşağıda açıklanan aynı sermaye unsurlarının işletmenin bünyesinde yer alması halinde ortaya çıkar. Bu durumda, işletmenin içerisinde bulunan sermaye unsurlarının ayrı ayrı ele alınıp değerlendirilmesi gerekir.

II. ANONİM ŞİRKETLERDE AYNİ SERMAYENİN ÖZELLİKLERİ

Ticaret şirketlerinde olduğu gibi anonim şirketlerde de genel hükümler doğrultusunda sermaye getirilir. Şirket borçlarından ortaklarının sınırlı sorumlu olduğu anonim şirketlerde sermayenin taşıdığı öneme binaen kanun koyucu ilave hükümler serdetmiştir (TTK m. 342, 343). Anonim şirketler-

deki sermayeye ve özellikle de aynı sermayeye ilişkin mesele ele alındığında 127-133'üncü maddeler arasındaki genel hükümlerin yanı sıra bahse konu özel hükümler birlikte okunmalı ve değerlendirilmelidir. Bununla birlikte aşağıda izah edileceği üzere, hükümlerin birbiri ile uyumsuzluğunun uygulamada bazı sıkıntılara sebebiyet verdiği dikkati çekmektedir.

Anonim şirketlerde aynı sermaye konusu çerçevesinde çok sayıda teorik ve pratik sorunun bulunduğu görülmektedir. Bu bağlamda, aynı sermaye unsurları arasında yer alan alacak hakkının sermaye olarak getirilmesi, bunun değerinin tespiti için bilirkişi raporu istenmesi, aynı sermayenin muaccel hale gelmesi, aynı sermaye unsurlarının şirkete karşı ifa edilmesi ve bu unsurlar bakımından zamanaşımı süresinin belirlenmesi gibi çok sayıda konuda tartışmalar bulunmaktadır. Ancak tebliğimizin sınırlarını belirleyebilmek adına bahse konu sorunlardan önemli gördüğümüz alacak hakkının aynı sermaye olarak getirilmesi ile aynı sermayeye değer biçilmesi ve bilirkişi raporu üzerinde durulacaktır²¹.

A. Anonim Şirketlerde Aynı Sermayenin Kapsamı

Anonim şirketlerin sermaye şirketi niteliği taşıması ve ortaklarının şirket borçlarından sınırlı şekilde sorumlu olması düşüncesiyle²², sermaye unsurlarının kapsamı anonim şirketler bakımından daraltılmıştır (TTK m. 342). Buna göre, üzerlerinde sınırlı bir aynı hak, haciz ve tedbir bulunan malvarlığı unsurları ile hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar sermaye olarak anonim şirkete konulamayacaktır. Böylece anonim şirkete getirilecek aynı sermaye unsurlarından tahsil kabiliyeti bakımından en az riskli olanlarının tercih edilmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır. Kanun koyucu ayrıca, TTK m. 342/2'de, 128'inci maddesini saklı tutarak, hükmün anonim şirketlerde sermayeye ilişkin genel hüküm niteliği taşıdığını ortaya koymuştur.

1. Anonim Şirketlere Aynı Sermaye Olarak Konulabilen Malvarlığı Unsurları

Anonim şirketler bakımından yapılan sınırlamadaki temel düşüncenin şirket sermayesini korumak olduğu belirtilmekle birlikte bazı unsurlar

17 Ayrıntılı açıklama için bkz. **Manavgat (Kırca/Şehirli Çelik)**, s. 353 vd.; **Pulaşlı**, Hasan, *Şirketler Hukuku Şerhi*, C. 1, Ankara 2014, 2. Bası, s. 106 vd.

18 **Çelik**, Aytekin, "Anonim Şirketlerde Aynı Sermaye Taahhütlerinin Yerine Getirilmesine Yönelik İhtiyati Tedbirler", *GÜHFD.*, C. XV, Y. 2011, Sa. 3, s. 31 vd.

19 Ticari işletmenin devri için bkz. **Ayhan**, Rıza /**Özdamar**, Mehmet /**Çağlar**, Hayrettin, *Ticari İşletme Hukuku*, 7. Bası, Ankara 2014, s. 136 vd.

20 **Pulaşlı**, s. 104-105; **Akdağ Güney**, s. 131 vd.; **Arıcı**, Fatih, *Ticari İşletmenin Aktif ve Pasifi ile Birlikte Devri*, İstanbul 2008, s. 215 vd.

21 Aynı sermayenin muaccel hale gelmesi ve zamanaşımına uğraması hakkında ayrıntılı açıklama için bkz. **Akdağ Güney**, s. 113 vd.

22 **Manavgat (Kırca/Şehirli Çelik)**, s. 352.

bakımından mantıklı bir izahat yapılması mümkün olamamaktadır. Öncelikle belirtmek gerekir ki, kişiye bağlı nitelik arz eden hizmet edimleri, kişisel emek ve ticari itibarın anonim şirkete sermaye olarak getirilememesi doğrudur. Eski TTK uygulaması ile de uyumlu olan bu düzenleme çerçevesinde değeri belirlenebilmekle birlikte bunların anonim şirketlere getirilmemesi uygundur²³. Uygulamada bu tür unsurların karşılığı olarak sermaye payı belirlendiği ve söz konusu payların karşılığının asıl sermayedar tarafından karşılandığı bilinmektedir.

Aynı şekilde malvarlığı unsurları üzerinde sınırlı bir aynı hak²⁴, haciz ve tedbir bulunması halinde bunların şirkete sermaye olarak getirilemeyeceğine ilişkin hüküm de anlaşılabilir niteliktedir. Zira şirkete getirilmek istenen malvarlığı unsurunun ekonomik değerinin bulunmasına ve devredilebilir olmasına karşın üzerinde sınırlayıcı nitelikteki aynı hak, haciz veya tedbir bulunması halinde eşyanın ekonomik değerinin düşeceği ve üzerinde tasarruf yapma imkânının kısmen veya tamamen ortadan kalkacağı açıktır. Bundan dolayı kanun koyucunun haklı endişeleri çerçevesinde sermayenin önemli olduğu anonim şirketlerde bu unsurların söz konusu kısıtlardan arındırılmış şekilde şirkete getirilmesi ve bu unsurlardan şirketin serbest bir şekilde tasarruf etmesi²⁵ sağlanmak istenmiştir²⁶.

Anonim şirkete sermaye olarak ticari işletme getirilmesi halinde, TTK m. 342'de sayılan sınırlandırmaların dikkate alınması gerekir. Zira ticari işletmenin aktif ve pasifiyle bir bütün olarak dev-

redilmek zorunda olması sebebiyle, işletme bünyesindeki malvarlığı unsurları üzerinde sınırlı bir aynı hak, haciz ve tedbir olması veya aşağıda açıklanan vadesi gelmemiş alacakların bulunması halinde, devirden önce söz konusu unsurların ayıklanması ve buna göre devrin yapılması gerekecektir²⁷.

2. Alacak Hakkının Anonim Şirkete Sermaye Olarak Getirilmesi

Anonim şirketlerde alacak hakkının sermaye olarak konulması da, TTK m. 127 hükmünden farklı bir şekilde düzenlenmiştir (TTK m. 342). Ticaret şirketleri bakımından muaccel veya müaccel her türlü alacak şirkete sermaye olarak getirilebilirken anonim şirketlerde sadece "*vadesi gelmiş alacakların*" sermaye olarak taahhüt edilmesi mümkündür. Mehaz Alman²⁸ ve İsviçre²⁹ Hukuklarında, ileride doğacak alacakların şirkete sermaye olarak getirilmesi mümkün olmamakla birlikte, şirketin kurulmasından önce doğmuş olan alacaklar bakımından vadesinin gelip gelmemesi önem taşımamaktadır. Bu tür alacakların şirkete sermaye olarak taahhüt edilmesine müsaade edilmekte, ancak sermaye için gerekli diğer özelliklerin (ekonomik değere sahip olma, devredilebilir olma gibi) varlığı araştırılmaktadır³⁰.

Öncelikle anonim şirketler bakımından bu şekilde bir ayırım yapılmasının özel bir gerekçesi tespit edilememiştir³¹. Gerçekten vadesi gelmiş bir alacağın kurucu/ortak tarafından tahsil edilerek şirkete nakit sermaye olarak konulmayıp aynı sermaye olarak taahhüt edilmesine müsaade edilmesi anlaşılmalıdır. Bu durumda söz konusu alacağın tahsilinde sorun olduğu ve buna rağmen şirkete sermaye olarak konulmak istendiği gibi pratik bir ihtimal akla gelmektedir. Ancak bu ihtimalde dahi alacağın tahsil edilmemiş olması halinde ortağın borcundan kurtulmaması, temerrüt faizi ve tazminat ödemek zorunda olması şirket bakımından riski ortadan kaldırmaktadır. Vadesi gelmiş alacağın söylenen çelişiklere rağmen anonim şirkete sermaye olarak getirilmesi mümkün olmasına karşın, vadesi gelmemiş

23 Aynı yönde bkz. **Çağlar**, s. 38 vd.

24 Taşınmazlar üzerinde yer alan ve malikin tasarruf yetkisini sınırlandırmayan bazı aynı hakların istisna tutulmaması öğretide eleştiri konusu olmuştur, (Bkz. **Paslı**, Ali, "Yeni Türk Ticaret Kanunu, Anonim Ortaklık Hükümlerinin Tanıtılması, (III), YTK Kitap 2, - Kısım 4- Bölüm 1 "Kuruluşun Hükümleri, Batider 2012, C. XXVIII, S. 3, s. 198 vd.)

25 İsviçre Borçlar Kanunu m. 634'te olduğu gibi TTK m. 342'de de, şirketin aynı sermaye unsurları üzerinde istediği gibi tasarruf edilebilmesi istenmiştir. Ancak öğretide Kendigelen, bu tür sınırlamaların bulunduğu malvarlığı unsurlarının aynı sermaye olarak kabul edilmemesinin mantıklı olmadığını, ekonomik değere sahip ve devredilebilir olan tüm malvarlığı unsurlarının anonim şirkete sermaye olarak getirilmesinin mümkün olması gerektiğini, sorunun sadece aynı sermayeye biçilecek değer ile ilgili olduğunu, bunun ise bilirkişi eliyle yapılacağından vadesi gelmemiş alacaklar dâhil üzerinde sınırlı aynı hak ve haciz bulunan malvarlığı unsurlarının şirkete sermaye olarak konulabilmesi gerektiğini ifade etmiştir, (**Kendigelen**, Abuzer, Türk Ticaret Kanunu, 2. Bası, İstanbul 2012, s. 230). Aynı yönde bkz. **Paslı**, s. 199-200.

26 Eski TTK'da bu şekilde sınırlama bulunmadığından aynı sermaye unsurları, üzerindeki sınırlamalarla birlikte şirkete getirilebilmekteydi, (Bkz. **Özdamar**, Mehmet, "Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Taşınmazların Taahhüt Edilmesi", GÜHFD., Haziran-Aralık 2006, C. X, No.1-2, s. 100 vd.).

27 **Paslı**, s. 201.

28 **Hüffer**, Rn. 16.

29 **Meier Hayoz**, A. /**Forstmoser**, P., Schweizerisches Gesellschaftsrecht, Bern 2012, Rn. 94-96.

30 **Hüffer**, Rn. 16.

31 Moroğlu, Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Değerlendirme ve Öneriler, İstanbul 2012, s. 141.

alacağın şirkete sermaye olarak getirilmesine ticaret şirketlerinden ayrılarak anonim şirketlerde müsaade edilmemesi mantıklı değildir. Bu noktada vadesi gelmemiş alacağın tahsil kabiliyeti ve vadesine göre gerçek değerinin tespit edilmesindeki risk nedeniyle sermaye olmasının engellendiği düşünülmektedir³². Ancak söz konusu gerekçe, para dışındaki alacak hakkı bakımından belki anlaşılabilir olsa da, para alacağı için geçerli sayılmamalıdır. Gerçekten senede bağlanmış veya bağlanmamış olan para alacağına ilişkin hakkın, şirkete devredilmesinden sonra vadeli olsa da alacağın temlikli veya ciro yoluyla devredilmesi veya iskonto usulü ile nakde tahvil edilebilmesi mümkündür³³. Ancak mevcut durumda, kanunda yer alan düzenleme sebebiyle, anonim şirketler bakımından bu ihtimal ortaya çıkmayacaktır. Sadece görüldüğünde ödenecek vadeli poliçe ve bononun anonim şirkete sermaye getirilmesi ihtimali tartışılabilir görünmektedir. Zira TTK m. 342'de vadesi gelmemiş alaktan bahsedilmekle birlikte, görüldüğünde ödenecek vadeli senetlerde muhatabın gördüğü anda vadenin gelmesi ve senedin muhataba ibrazı imkânının kurulmasının ardından şirkete geçmesi karşısında bu tür vadeli senetlerin anonim şirkete sermaye olarak konulması mümkün sayılmaktadır.

Öğretide *Pulaşlı*, vadesi gelmiş olan alacakların yanı sıra vadesi gelmemiş olan alacakların da belirli şartlar altında şirkete sermaye olarak getirilebileceğini savunmaktadır³⁴. Yazar konuya ilişkin yaptığı açıklamada, uzun süreli vadeye bağlanmış alacağı taahhüt eden ortak ile borcunu hemen ödeyen ortak arasında eşit işlem ilkesine aykırı bir sonucun doğacağını, gerek kuruluşta gerek sermaye artırımında bakiye sermaye borcunun, kuruluşun ve sermaye artırımının tescilinden itibaren 24 ay içerisinde ödemesi gerektiği şeklindeki emredici kural karşısında, vadesi henüz gelmemiş alacakların vadesinin 24 aydan fazla olmasının mümkün olmadığı, ancak söz konusu sürenin içerisinde kaldığı takdirde vadesi gelmemiş alacağın sermaye olarak konulabileceğini, süresinde tahsil edilemeyen alacak hakkı sebebiyle ortağın temerrüde düşeceğini ve bunun sonuçları-

na katlanacağını belirtmiştir. Yazarın düşüncesinin kendi içinde tutarlı bir yönü olmakla birlikte, TTK m. 342'nin açık hükmü karşısında, vadesi tescilden sonra gelen alacakların sermaye olarak konulabileceğini kabul etmek mümkün olmamalıdır. Ayrıca ister nakit ister nakit olmayan bir şeye ilişkin olsun alacak hakkının aynı sermaye olarak kabul edilmesi zorunluluğu karşısında, ticaret şirketleri için kabul edilebilecek olan bu yorumun anonim şirketler için cari olmadığını düşünmekteyiz³⁵.

Konuyla ilgili olarak kambiyo senetlerinden çekin üzerinde ayrıca durulmalıdır. TTK m. 795'te açıkça, çekin görüldüğünde ödeneceği ve buna aykırı kayıtların yazılmamış sayılacağı hükme bağlanmıştır. Diğer bir deyişle çekte vade yasağı bulunmakta ve vadeye ilişkin konulacak kayıtlar çekin geçerliliğini etkilememekle beraber yazılmamış sayılmaktadır³⁶. Bununla birlikte 14.12.2009 tarih ve 5941 sayılı Çek Kanununun³⁷ (ÇK), geçici m. 3/5 hükmüne göre, 31.12.2017 tarihine kadar, üzerinde yazılı düzenleme tarihinden önce çekin ödenmek üzere muhatap bankaya ibrazı geçersiz kabul edilmiştir. Çeke ilişkin söz konusu özel düzenleme karşısında çekte vade olmadığı kabul edilmekle birlikte ileri tarihli çeklerin üzerindeki tarihten önce bankaya ibrazı geçersiz sayılacaktır. Böylece çekin üzerine ayrıca vadeyi gösteren bir tarih yazılmamasına karşın keşide tarihinin daha sonraki bir tarih olarak belirlenmesi halinde, pratikte vadeyle aynı sonuçları doğuran bir uygulama yapılmış olacaktır. Her ne kadar 2017 yılının sonuna kadar süre konulmuş olsa da, ileri tarihli çekin vadeli çekten pratik açıdan bir farkı bulunmamaktadır³⁸.

İleri tarihli çek düzenlenmesi ve bunun üzerindeki tarihten önce bankaya ibrazının geçersiz ol-

32 Öğretide *Manavgat*, vadeye kadar geçecek dönemde, şirketin sermayesinin belirsiz kalmasına yol açacağını, ayrıca vadenin uzatılması olasılığının söz konusu belirsizliği daha uzun zaman dilimlerine yayabileceğini, bu özelliği sebebiyle alacaklılara karşı güvence oluşturmayacağını belirterek vadesi gelmemiş alacağın anonim şirketlerde sermaye olarak kabulünün uygun olmadığını savunmaktadır, (*Manavgat (Kırca/Şehirali Çelik)*, s. 352).

33 *Akdağ Güney*, s. 105-106.

34 *Pulaşlı*, 1533-1534.

35 *Akdağ Güney* ise, alacak hakkının her halükarda aynı sermaye olduğunu, *Pulaşlı*'nın vadenin en fazla 24 ay olabilmesi ve nakit taahhütte kalan dörtte üç için vadesi gelmemiş alacağın sermaye olarak getirilebileceği yönündeki tespitlerinin hatalı olduğunu belirtmiştir, (s. 104, dpn. 285).

36 *Kendigelen, (Ülgen/Helvacı/Kaya)*, Abuzer, Kıymetli Evrak Hukuku, İstanbul 2013, N. 995 vd.

37 20.12.2009 T., 27438 S.

38 *Kendigelen*, 2017 yılının sonuna kadar çekin daha sonra ödeneceğine ilişkin taraflar arasındaki anlaşmanın kanun koyucu tarafından kabul edildiği, böylece çekte vadeye en azından anılan tarihin sonuna kadar izin verildiği, 2017 yılından sonra ise sadece karşılığı bulunan çek yönünden vade anlaşmasının göz ardı edileceğinin öngörüldüğü, fakat karşılığın kısmen veya tamamen bulunmaması halinde gerek hukuki sorumluluk gerek idari yaptırım sorumluluğu bakımından kanun koyucunun yine taraflar arasındaki vade anlaşmasına itibar etmeyi tercih ettiğini belirtmiştir, (*Kendigelen, (Ülgen/Helvacı/Kaya)*, N. 1004-1005).

ması karşısında, çeke bağlanmış alacak, TTK m. 342 hükmü kapsamında değerlendirilecek midir? TTK hükümleri açısından bakıldığında, görüldüğünde ödenecek vadeli çekin şirket tarafından istenildiği zaman bankaya ibraz edilebileceği gerçeği karşısında ilk anda çeke bağlanmış alacağın anonim şirketlere de sermaye olarak konulabileceği düşünülse de, Çek Kanunundaki özel düzenleme karşısında en azından 2017 yılının sonuna kadar ileri tarihli çeklerin sermaye olarak getirilememesi gerekir³⁹. Lafzen çekin üzerine vade konulması hala mümkün olmasına karşın, ileri tarihli çekin vade ile aynı pratik sonucu doğurması karşısında, TTK m. 342 hükmü çerçevesinde ileri tarihli çeke bağlanmış alacağın anonim şirkete sermaye olarak getirilemeyeceği kanaatindeyiz.

B. Aynı Sermayeye Değer Biçilmesi

Anonim şirketlerin sahip olduğu özelliklerden dolayı, nakit dışında konulacak aynı sermayenin değerinin tespit edilmesine ilave bir önem atfedilmiş ve aynı sermaye unsurlarının değer tespitini, konusunda uzman bilirkişilere bırakılmıştır.

1. Genel Olarak

TTK'nın şirketler kitabının genel kısmında, ticaret şirketlerinde sermayenin taahhüt edilmesinin ardından şirketin sermayesini iktisap edebilmesi için gerekli olan önlemler ve gecikme halinde uygulanacak yaptırımlar ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Aynı sermaye taahhüdünde süreç biraz daha uzun olup taahhüdün bu şekli anonim şirketin kuruluşunu nitelikli hale getirmektedir⁴⁰. Her bir aynı sermaye unsuruna ilişkin ayrı bir tasarruf usulü ve tedbir öngörülmüş; ayrıca aynı sermayenin değerinin tespit edilmesine de ayrı bir önem atfedilmiştir. TTK'nın *'Ticaret Şirketleri'* başlıklı ikinci kitabının genel kısmında, ticaret şirketlerinin tamamı için aynı sermayeye ilişkin hükümler serdedilmiştir (TTK m. 128 vd.). Söz konusu hükümler arasında aynı sermayenin değerinin hangi usule göre tespit edileceği açıkça belirtilmemiştir. Sadece Kanunun 128/2 ve 131/1 hükümlerinde aynı sermayeye bilirkişiler tarafından değer biçileceği ve bu değer ilgililer tarafından kabul edilmiş sayılacağına dair düzenleme

yer almaktadır. Buna karşılık anonim şirketlere ilişkin dördüncü kısımda yer alan 343'üncü maddede aynı sermaye unsurlarının değerinin nasıl tespit edileceği ayrıntılı bir şekilde yer almıştır⁴¹.

TTK'nın *"Değer Biçme"* başlıklı 343'üncü maddesine göre, şirketin kuruluşu veya sermaye arttırımı esnasında konulan aynı sermaye veya kuruluş sırasında devralınacak işletme ve ayınların değerinin bilirkişiler eliyle tespit edilmesi gerekmektedir. Eski TTK'da olduğu gibi mevcut Kanunda da şirkete aynı sermaye getirilmesi halinde, bunların değerinin objektif bir şekilde belirlenebilmesi için konusunda uzman üçüncü kişilerin (bilirkişilerin) yetkilendirilmesi tercih edilmiştir. Hatta TTK m. 128/2'de, bilirkişiler tarafından belirlenen değerlerin aynen esas sözleşmede yer alması gerektiği ifade edilerek, şirkete konulacak eşya ve diğer hakların, sahibi olan ortakların gözüyle değil bilirkişiler eliyle değerlendirilmesinin yapılacağı hükme bağlanmıştır. *Bilirkişi* kendi konusunun uzmanı olup kendisinden talep edilmesi üzerine gerekli incelemelerden sonra objektif bir şekilde rapor hazırlayan kimsedir. Somut mesele ile ilgili olarak her bir sermaye unsuru hakkında o konuda uzman ayrı bir bilirkişiden rapor almak gerekmektedir.

2. Alacak Hakkının Sermaye Olarak Konulması Halindeki Özel Durum

Anonim şirkete sermaye olarak ortakların şirketten veya üçüncü kişiden olan alacak hakkını koymak istemesi mümkündür. Yukarıda belirtildiği üzere, anonim şirketlere vadesi gelmemiş alacak hakkının getirilmesi imkânı bulunmamaktadır. Bu durumda sadece vadesi gelmiş olan alacak hakkının sermaye olarak konulmak istenmesi halinde, söz konusu alacak hakkının değerinin tespit edilmesi gibi bir sorunla karşılaşılacaktır.

TTK m. 343'ün Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne (TBMM) sevk edilen ilk halinde yer alan *"alacakların sermaye olarak konulmak istenmesi ha-*

39 6762 sayılı TTK ve 5941 sayılı Çek Kanunu dönemindeki uygulama hakkında bkz. **Çağlar**, s. 39.

40 **Tekinalp (Poroy/Çamoğlu)**, N. 483d.

41 TTK'nın 343'üncü maddesinin gerekçesinde konuya ilişkin şu şekilde açıklamalar yapılmıştır: *"6762 sayılı Kanunun 283'üncü maddesi ve 303'üncü maddesinin ikinci fıkrasıyla benzerlikler taşıyan bu hüküm, aynı sermaye ile kuruluş sırasında devralınacak işletme ve ayınlara mahkeme tarafından atanan bilirkişilerce değer biçilmesi uygulamasını, sağladığı güvenlik sebebiyle devam ettirmekte, böylece sermayenin korunması ilkesinin gereğini yerine getirmektedir (Genel Gereğe, 57 ve 60 numaralı paragraf). Bilirkişi sayısı mahkeme tarafından belirlenir. Ancak, Tasarının 128 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bilirkişi tarafından belirlenen değerlerin aynen esas sözleşmeye yazılmaları gerektiğinden ve taşınmazların tapuya şerh verilmeleri ve taşınırınların da tevdi edilmeleri şart olduğundan, ticaret sicili müdürü mahkeme bilirkişilerince yapılmış değerlendirmeyi de arayacak, aksi halde aynı sermayeyi kabul etmeyecektir."*

linde bunların varlığı ve değeri, yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir raporuyla belirlenir. Bu rapor da resmi nitelik taşır” şeklindeki düzenleme⁴², madde metninden çıkarılmıştır⁴³. Bunun yanında işlem denetçisinin 6335 sayılı Kanun ile TTK'dan çıkarılması ile birlikte, alacak hakkının sermaye olarak taahhüt edilmesi halinde değer tespitine ilişkin uygulamada sıkıntılar meydana gelmiştir. Ticaret sicil müdürlüklerinin, diğer aynı sermaye unsurlarında olduğu gibi alacak hakkının da mahkemeler tarafından atanan bilirkişiler eliyle değer tespitinin yapılmasını istemesi; bazı mahkemelerin bu doğrultuda karar vermesine karşın bazı mahkemelerin talepleri reddetmesi üzerine ticari hayatta ciddi bir sorun ortaya çıkmıştır.

Bilirkişi atanması taleplerini reddeden mahkemeler, TTK'da açıkça kendilerine alacak hakkının değerinin tespiti için görev verilmediğini, kendilerinin ayrı bir yargılama yapmadıklarını, sadece bilirkişi atayıp raporu onayladıklarını, bu durumda nizalı alacak hakkının bir anlamda mahkeme kararına girerek varlığının tespit edileceğini, bilirkişilerin hazırladıkları raporda yapılan bu tür tespitlerin hatalı olması halinde, daha büyük hukuki sorunların ortaya çıkacağını ileri sürmüşlerdir. Oysa TTK m. 343'ün ilk cümlesinde aynı sermayeye değer biçilmesi için mahkemenin atayacağı bilirkişiden bahsedilmektedir. Bu bağlamda alacak hakkının değer tespiti için mahkemenin bilirkişi ataması mümkün sayılmalıydı. Ayrıca hazırlanan bilirkişi raporuna itiraz imkânı bulunduğundan, sıkıntılı hallerde rapora itiraz edilmesi halinde konu yeniden tetkik edilebilirdi⁴⁴. Ancak konunun anonim ve dolayısıyla limited şirketlere ilişkin ticari hayatı olumsuz etkilemesi sonucunda, sicil müdürlüklerinin sorusu üzerine duruma muttali olan GTB tarafından bir genelge çıkarılmıştır⁴⁵.

Genelge ile getirilen düzenlemenin özeti şu şekildedir: “Pay sahibinin şirketten olan alacağını, bir başka şirketin kuruluşunda veya bir başka şirketin sermaye artırımında aynı sermaye olarak koyması durumunda, pay sahibinin şirketten olan alacağının varlığının tespitinde Kanununun 343 üncü maddesi uyarınca şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesince atanan bilirkişilerce hazırlanacak raporun ibraz edilmesi gerektiği,

Ortağın şirketten olan alacağını, ortağı olduğu şirketin sermaye artırımında aynı sermaye olarak koyması durumunda alacağın varlığının tespitinde, Kanununun 343 üncü maddesi uyarınca şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesince atanan bilirkişilerce hazırlanacak rapor ibraz edilebileceği gibi, yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir raporu ya da denetime tabi şirketlerde denetçinin bu tespitlere ilişkin raporunun da ibraz edilebileceği, değerlendirilmektedir”.

Genelge ile getirilen düzenleme görüldüğü gibi ikiye ayrılmaktadır. Şirket ortağının şirketten olan alacağının başka bir şirkete sermaye olarak koymak istenmesi halinde, mahkeme tarafından atanacak bilirkişinin raporunun gerekli olduğu belirtilmiştir. Kanunda bu yönde bir ayırım bulunmama ile birlikte Genelgede mahkemelerin bilirkişi atama kapsamını daraltmak bakımından bir ayırım yapılmıştır. Ancak bu ihtimalde de mahkemelerin kendilerini görevli görmemeleri muhtemeldir.

Genelgede yer alan ikinci ihtimal ise ortağın şirketten olan alacağını yine şirkete sermaye olarak getirmek istemesidir. Söz konusu durum, TTK'nın ilk halinde yer alan ve daha sonra Adalet Komisyonunda eleştirilerek madde metninden çıkarılan düzenlemenin benzerinden başka bir şey değildir. Dolayısıyla madde metnin ilk halinde yer alan ancak daha sonra yasama organının iradesiyle metinden çıkarılan yöntemin yürütme organının genelgesi ile yeniden kabul edilmesi normlar hiyerarşisinin açık bir ihlalidir. Bunun yanı sıra nakit dışında kalan alacak hakkı bakımından değer tespitinin uzman bilirkişiler eliyle yapılması gerekirken yetkinin mali müşavirlere bırakılması ayrı bir kanuna aykırılık durumu meydana getirmektedir⁴⁶. Ancak uygulamada ortaya çıkan sıkıntının giderilebilmesi için TTK'da değişiklik yapılması gerekirken Genelge ile sorun geçici bir şekilde çözülmeye çalışılmıştır.

42 Konuya ilişkin madde gerekçesinde yer alan “Alacakların sermaye olarak konulması halinde bunların varlığı ve değeri, yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir raporuyla belirlenir. Bu rapor da “resmi” nitelik taşır”, şeklindeki eski TTK'dan farklılığa ilişkin açıklama hala muhafaza edilmiştir. Adalet Komisyonunda yapılan eleştirilerin sonucunda madde metninden çıkarılan kısım sebebiyle metin ile gerekçe arasında da münasebet bozulmuştur.

43 Öğretide söz konusu değişikliğin haklı olduğu, nakit dışındaki malvarlığı unsurlarına ilişkin alacak hakkı söz konusu olduğunda değişik özelliklere sahip bilirkişilerin değer tespiti yapmasının gerekli olduğu haklı olarak ileri sürülmüştür, (Akdağ Güney, s. 110).

44 Kaldı ki konuya ilişkin Yargıtay 11. HD, 2013/12797 Esas ve 2014/2640 Karar sayılı kararında, mahkemelerin alacak hakkının değer tespiti için bilirkişi ataması gerektiği gerekçesiyle Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin kararını bozmuştur, (Karar yayımlanmamıştır).

45 Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, İç Ticaret Genel Müdürlüğünün 27.09.2013 tarihli “Alacağın Aynı Sermaye Olarak Anonim Şirkete Konulmasına İlişkin Genelgesi”.

46 Akdağ Güney, Genelgeye dayalı olarak uzman bilirkişi raporu yerine mali müşavir veya denetçi raporunu yeterli sayan sicil memurlarının hukuki sorumluluklarının doğabileceğini belirtmektedir, (s. 110).

3. Bilirkişinin Tayini ve Raporun Hazırlanma Usulü

Bilirkişilerin seçimini TTK m. 343 açıkça, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesine bırakmıştır⁴⁷. Bu nedenle mahkeme tarafından tayin edilen bilirkişiler eliyle hazırlanan raporda belirlenen değer üzerinden aynı sermaye unsurları esas sözleşmede yer alacaktır. Böylece ticaret sicil müdürleri kendilerine yapılan tescil başvurusunda, aynı sermayenin değerinin tespitine ilişkin bilirkişi raporu talep edecek; aksi halde şirkete konulmak istenen aynı sermayeyi kabul etmeyecektir⁴⁸.

TTK'nın açıkça şirket merkezindeki mahkemeyi görevlendirmesi sonucunda uygulamada birtakım sorunlar ortaya çıkmakta ve süreç uzamaktadır⁴⁹. Özellikle şirkete konulmak istenen aynı sermaye unsurlarının farklı yerlerde bulunması, taşınmazın şirket merkezinin dışında bulunması ihtimallerinde, şirket merkezindeki mahkemenin talimat yazarak bilirkişi tayin etmesi gerekmekte ve bu durum ilave masraf ve süre kaybına yol açmaktadır. Ancak madenin açık hükmü karşısında bahse konu uygulama devam etmektedir.

Raporun hazırlanma usulü ve raporun içeriği anonim şirketlere mahsus olmak üzere açıkça belirtilmiştir. TTK m. 343 hükmüne göre, "...Değerleme raporunda, uygulanan değerlendirme yönteminin somut olayın özellikleri bakımından herkes için en adil ve uygun seçim olduğu; sermaye olarak konulan alacakların gerçekliğinin, geçerliliğinin ve 342'nci maddeye uygunluğunun belirlendiği, tahsil edilebilirlikleri ile tam değerleri; aynı olarak konulan her varlık karşılığında tahsis edilmesi gereken pay miktarı ile Türk Lirası karşılığı, tatmin edici gerekçelerle ve hesap verme ilkesinin icaplarına göre açıklanır...".

47 Bilirkişilerin mahkeme eliyle atanmasına herhangi bir istisna da getirilmemiştir. Konuyla ilgili madde gerekçesinde şu şekilde bir açıklama yapılmıştır: "Diğer bazı kanunlarda yer alan ve 'mahkemece atanmış bilirkişi' ilkesine istisna getiren, düzenlemelerin geçerliliğini tanıyan, yani bunları saklı tutan bir hükme, maddede bilinçli bir şekilde yer verilmemiştir. Temel bir Kanun olan Türk Ticaret Kanununun söz konusu değerlemenin mahkeme tarafından atanmış bilirkişilerce yapılmasına ilişkin ilkesinin başka kanunlarla aşılması uygun görülmemiş, hatta uygulama dikkate alındığında mezkûr istisna sakıncalı bulunmuştur. Çünkü mahkemece atanmış bilirkişinin bertaraf edilmesi "bürokratik" bir engelin kaldırılması olmayıp bir güvencenin yok edilmesidir. Genel Gerekçenin 093. numarasında yer alan raporda, bazı hallerde aynı sermaye konulmasında bilirkişi değerlemesinden vazgeçilebileceğine ilişkin görüşler henüz güvenilir bir sistemi işaret edememiştir. Ayrıca, özel bir kanunla değerlendirme yetkisinin bir kişi veya kuruma verilmesi halinde 550, 551, 562 ve 563 üncü maddeler başta olmak üzere, çeşitli sorumluluk hükümleri uygulanmaz duruma gelmektedir. Sisteme bu çapta istisna getirilmesine izin vermemek işlem güvenliğinin gereğidir".

48 Akdağ Güney, s. 109-110.

49 Hükmün eleştirisi için bkz. Kendigelen, s. 231.

Bilirkişi raporunun sonuç kısmında yer alan değerlemenin gerekçelerinin iyi bir şekilde ortaya konulması gerektiği, değerlendirme esnasında kullanılan hesaplama yöntemi ile finans tekniklerinin somut olayın özelliklerine uygun olduğu ve konunun ilgilileri bakımından (şirket tüzel kişiliği ve ortaklar) adil sonuçlar doğuracağına ortaya konulması gerektiği ifade edilmiştir. Böylece bilimsel bir temeli olmadan sadece belli bir yöntemin kullanılması ve bunun doğru olduğunun ifade edilmesi yeterli bulunmamıştır. Bilirkişiler tarafından hazırlanan raporda, taşınır veya taşınmaz bir malın değeri belirlenirken hangi yöntemin kullanıldığı, somut olaya uygun ve adil olduğuna dair gerekçenin de tatmin edici şekilde belirtilmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra ayın babından olarak konulan varlıkların değerinin tespiti ile bunlara tekabül eden anonim şirketin sermaye paylarının miktarı ile TL karşılığının da raporda zikredilmesi zorunludur.

Aynı sermayeye değer biçilmesi esnasında hazırlanacak bilirkişi raporunun, taşınır veya taşınmaz mallar ile ilgili olan kısmında belirli tekniklerle değer tespiti edilmesi ve hesap verilebilirlik ilkesi çerçevesinde gerekçelendirilmesi gereklidir. Buna karşılık, aşağıda ayrıntılı olarak ele alınacağı üzere, anonim şirkete nakden veya başka bir mal karşılığı alacak hakkı konulması arzu edildiği takdirde, bilirkişilerden söz konusu alacak hakkının bazı özelliklerinin de tespit edilmesi istenmektedir. Buna göre, şirkete sermaye olarak konulmak istenen alacak hakkının gerçekliğinin, geçerliliğinin ve 342'nci maddeye uygunluğunun belirlendiği, tahsil edilebilirlikleri ile tam değerlerinin belirlenmesi istenmektedir. TTK m. 342 hükmüne göre, vadesi gelmemiş alacağın şirkete sermaye olarak konulamayacağı dikkate alındığında, nakit karşılığı alacak hakkının değerinin tespit edilmesinin pratik bir faydası bulunmamaktadır. Buna karşılık nakit dışında söz konusu olan değerlere ilişkin alacak hakkının getirilmek istenmesi halinde, bunun değerinin tespiti yapılabilir.

Burada esas olarak üzerinde durulması gereken mesele, alacak hakkının tahsil edilebilirliğine ilişkin bilirkişilerden değerlendirme yapılmasının istenmiş olmasıdır. Alacak hakkına ilişkin yeterli teminat olup olmadığına bakılması bir yana, borçlunun ödeme kabiliyetinin ölçülmesinin istenmesi, tespiti yanlış yapıldığı iddiasıyla sonradan TTK m. 551 uyarınca bilirkişilerin sorumluluğuna gidilebilecek olması raporu hazırlayanları sıkıntıya sokacaktır. Kaldı ki, alacak hakkının tahsil edilememesi halin-

de zaten ilgili ortağın sermaye koyma borcu tahsil edilmiş sayılmayacağı ve ödenmeyen kısmın faizi ile birlikte ortaktan istenebileceği gerçeği karşısında bilirkişiden bu şekilde bir tespit yapmasını istemenin çok da mantıklı bir açıklaması bulunmamaktadır⁵⁰.

4. Bilirkişi Tespitine İtiraz

Anonim şirkete getirilecek olan aynı sermayenin değerinin tespitini bilirkişiye bırakan kanun koyucu, selefî olan Kanundan farklı şekilde, bilirkişiler tarafından hazırlanan rapora itiraz hakkı öngörmüştür. TTK m. 343'e göre bilirkişi raporuna, kurucuların ve menfaat sahiplerinin itiraz edebilecekleri hükme bağlanmıştır. Özellikle raporun hazırlanmasında kullanılan yöntemin somut olayın özelliğine uygun olmadığını ileri süren, varılan sonucun hatalı olduğunu düşünen kurucular ve menfaat sahiplerinin rapora itiraz etmeleri mümkündür. Bu noktada iki ihtimal akla gelmektedir: Bunlardan ilki, aynı sermaye taahhüdünde bulunan kurucu veya ortağın, kendisine göre yüksek değere sahip malvarlığı unsuruna bilirkişiler tarafından daha düşük bir değer biçilmesi halinde ortaya çıkmaktadır. Diğer ihtimal ise, aslında daha düşük değere sahip olduğu düşünülen aynı sermayeye bilirkişi raporunda daha yüksek bir değer biçilmesi halinde meydana gelebilir. Tabii bu arada üzerinde sınırlı aynı hak, haciz veya tedbir bulunmasına veya alacak hakkının vadesi gelmemesine rağmen bunları aynı sermaye olarak koymak isteyen ortakların da bilirkişi raporuna itiraz etmeleri muhtemeldir.

a. İtirazın Muhatabı

Bilirkişi raporuna karşı yapılan itirazın muhatabı ilgili mahkeme olmalıdır. Mahkemenin atadığı bilirkişinin hazırladığı rapora karşı itirazın mahkeme aracılığı ile yapılması ve aynı veya farklı heyetten alınacak bir ilave rapor aracılığı ile itirazların giderilmesine çalışılabilir. Ancak raporda esaslı birtakım hatalar bulunması veya bilirkişilerin şahsı ve güvenilirliği ile ilgili şüphelerin ortaya çıkması halinde mahkemenin yeni bir bilirkişiden veya bilirkişi heyetinden rapor alması kabul edilmelidir⁵¹. Bilirkişi tarafından hazırlanan rapora karşı itirazın ek rapor

yoluyla karşılanması veya yeni rapor alınması halinde, mahkemeye sunulan rapor yeterli görüldüğü takdirde onaylanacaktır⁵². Bu durumda söz konusu raporun⁵³ kesin olduğu kanunda açık bir şekilde zikredilmiştir (TTK m. 343/1-son). Mahkemenin onaylamasının ardından kesinleşen raporda yer alan değerlerin esas sözleşmeye yazılmak suretiyle ticaret siciline tescil ve ilan edilmesi gündeme gelecektir.

b. İtirazın Süresi

Bilirkişi raporuna itiraz ile ilgili üzerinde durulması gereken hususlardan birisi, itirazın hangi zaman zarfında yapılacağıdır. Kanun koyucu, bilirkişiler tarafından hazırlanan rapora kurucu ve menfaat sahipleri tarafından itiraz edilebileceğini belirtmekle beraber, söz konusu itirazın ne zamana kadar yapılacağına ilişkin herhangi bir düzenleme getirmemiştir. Böylece raporun hazırlanıp esas sözleşmede yer alması hatta şirketin ticaret siciline tescil ve ilan edilmesi ya da sonrasında da rapora itiraz edilmesinin mümkün sayılması gibi bir ihtimal ortaya çıkmaktadır. Bir taraftan bilirkişi raporundaki hataların düzeltilebilmesi için daha sonra yapılacak itirazların menfaat sahipleri için bir yararı olduğu söylenebilirse de, itiraz süresinin uzun tutulması daha büyük sorunlara sebebiyet verebilecektir. Özellikle bilirkişi raporuna itiraz hakkının şirketin kurulmasından sonrasında kadar sarkması halinde, aynı sermaye unsurlarının raporda yer alan değerlerine göre hareket edilmesi ve buna göre ortaklara hisselerin dağıtılması, sonradan bu hisselerin el değiştirmesi sonucunda birbirine bağlı çok sayıda sorun ortaya çıkabilir. Bundan dolayı, özellikle anonim şirketlerde aynı sermayeye ilişkin işlem güvenliğini tesis edebilmek amacıyla itirazların belirli bir süreyle sınırlanmasında fayda mülhaza etmekteyiz. Söz konusu sürenin ise, anonim şirketin kuruluşunda veya sonraki sermaye artırımında esas sözleşmenin ya da değişiklik kararının ticaret siciline tescil ve ilanına kadar olması gerekir. Bilirkişi raporuna dayalı olarak yapılan hesaplamalar ve hazırlanan esas sözleşmenin ticaret siciline tescili için başvuru

52 Usul hukukunda onay şeklinde bir müessesenin bulunmadığı, bu şekilde bilirkişiler tarafından hazırlanan raporun mahkeme kararı ile onaylanması ve bir nevi mahkeme kararı hükmü kazanması halinde sıkıntılı ortaya çıkabileceği ve hatta mahkemelerin de bu nedenle sorumlu olabileceklerine ilişkin itirazlara dair bkz. **Kendigelen**, s. 231.

53 Kanunda, "Mahkemenin onayladığı bilirkişi kararı kesindir" şeklinde bir ifade yer almıştır. Ancak söz konusu hükmün bilirkişi raporu şeklinde anlaşılması gerektiği haklı olarak belirtilmiştir, (**Kendigelen**, s. 231, dpn. 34).

50 **Kendigelen**, s. 231; **Akdağ Güney**, s. 111.

51 **Manavgat (Kırca/Şehirali Çelik)**, s. 353.

rulduğunda, sicil müdürünün ekli bilirkişi raporuna dayanarak esas sözleşmeyi tescil etmesinden sonra rapora itiraz edilememelidir⁵⁴.

Bu arada bilirkişinin kasıtlı şekilde raporu hatalı hazırlaması ve diğer ortakların durumdan çok sonra haberlerinin olması yani olağanüstü sebeplerin ortaya çıkması halinde dahi artık rapora itiraz edilememeli; bununla birlikte kuruluştan doğan veya sonraki hukuki sorumluluğu düzenleyen TTK m. 551 ve 553 hükümleri doğrultusunda ilgililerin sorumluluğu yoluna giderek şirketin zararının karşılanması sağlanmalıdır⁵⁵. Ancak TTK'da bilirkişi raporuna itiraza ilişkin kesin bir süre yer almadığı için konu öğretiyeye ve nihayetinde Yargıtay içtihatlarına bırakılmış durumdadır. Tarafımızdan Yargıtay'ın güncel kararları üzerinde yapılan araştırmada, henüz süreye ilişkin bir karara tesadüf edilmemekle birlikte, Yargıtay'ın süre bağlamında işlem güvenliğini dikkate alarak itirazın en geç ticaret siciline tescil ve ilana kadar yapılabileceği yönünde karar almasını temenni etmekteyiz.

c. İtiraza İlişkin Mahkeme Kararının/Onayının Temyiz Edilebilirliği

İlk derece mahkemelerinin verdikleri kararların esas itibarıyla temyiz kabiliyetini haiz oldukları kabul edilir (HMK m. 361/1). Buna karşılık diğer kanunlarda yer alan hükümler doğrultusunda temyizi mümkün olmayan kararlar da bulunmaktadır (Mesela TTK m. 399/6, 440/2). TTK, mahkeme kararının temyizinin mümkün olmadığını belirtebilmek amacıyla, "*Mahkeme kararı kesindir*" şeklinde açık bir ifade kullanmıştır (m. 441/3).

İnceleme konumuz olan TTK m. 343 hükmünün son cümlesinde ise "*Mahkemenin onayladığı bilirkişi kararı kesindir*" şeklinde bir düzenleme yer almıştır. Şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesinin onayladığı, bilirkişinin kararı değil raporudur. Ayrıca mahkemenin onayının bilirkişi raporuna itiraz halinde söz konusu olacağı,

rapora karşı herhangi bir itirazın bulunmaması halinde mahkemenin söz konusu raporu, tespit isteyen ilgililere göndereceği anlaşılmaktadır⁵⁶.

Asliye Ticaret Mahkemesinin bilirkişilerin aynı sermayeye ilişkin tespit raporunu onaylamasının çekişmesiz yargı işi olduğu açıktır. Bu nedenle mahkemenin herhangi bir yargılama yapmadan verdiği karar, usulen temyiz edilerek veya edilmeden kesinleşse dahi maddi anlamda kesin hüküm niteliği taşımayacaktır. Gerçekten HMK'nın m. 388/1 hükmüne göre, çekişmesiz yargı işlerinde verilen kararlar, maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmez⁵⁷. Dolayısıyla aynı sermayenin değerinin biçilmesinde usulsüzlük olduğu takdirde, her ne kadar bu konuda temyiz yolu tüketilen mahkemenin bir onay kararı bulunsa da, sonradan bunun aksinin ispat edilerek durumun değiştirilmesi mümkündür.

Mahkemenin, bilirkişi raporuna itiraz edilmesi halinde itirazı reddedip raporu onaylaması; itirazı dikkate alıp ek rapor veya yeni bilirkişiden rapor alması halinde, mahkemenin onay kararına karşı temyiz yolunun açık olup olmadığı belli değildir. Ancak TTK'da kesin olarak bilirkişinin kararı/raporu zikredildiğinden mahkemenin onaya ilişkin veya reddedildiğinden mahkemenin onayla ilişkin veya reddedildiğinden mahkemenin onayla ilişkin mahkemenin onayladığı bilirkişi raporunun içeriğine ilişkin bir inceleme yapılamaması gerekir (TTK m. 343/son). Ancak mahkemenin bilirkişi raporuna karşı haklı olan itirazı reddetmesi halinde, Yargıtay'ın bu açıdan inceleme ve itiraza ilişkin değerlendirme yapması mümkün sayılmalıdır⁵⁸.

56 Akdağ Güney, s. 112-113.

57 HMK'da yer alan maddenin yeni olduğu, inceleme konumuzdaki gibi bir durumun tespitini yapsa dahi bunun aksinin her türlü delille ispatlanabileceği, ancak çekişmesiz yargı süreci sonucunda verilen karar usulüne uygun şekilde geçersizleştirilmedikçe ortadan kalkmayacağı, yani bu şekilde verilen kararın aksi yeni bir yargı kararı ile tespit edilmediği takdirde kararın tespit edici ve inşai etkisini koruyacağı yönünde bkz. Umar, Bilge, Hukuk Muhakemeleri Şerhi, Ankara 2014, s. 1131.

58 Yargıtay 11. HD'nin yukarıda zikredilen kararında, "...davacının alacak hakkının tespitine ilişkin talebinin reddedilmesinin doğru olmadığı, konunun mahkemenin görevine dâhil olduğu kabul edilerek..." demek suretiyle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur. Buna karşılık Yargıtay 11. HD, yukarıda zikredilen 14.02.2014 tarih, 2013/12797 Esas ve 2014/2640 Karar sayılı kararından bir hafta önce, 03.02.2014 tarih, 2013/12253 Esas ve 2014/1806 Karar sayılı kararında ise ortağın şirketten olan alacağının aynı sermaye unsurları arasında sayılmadığı, yasadaki şirketin öz varlık tespitinin mahkemece yapılacağına dair herhangi bir hükmün de bulunmadığı gerekçesiyle talebi reddeden ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır. Görüldüğü üzere Yargıtay birinci kararında ilk derece mahkemelerinin alacağına dair herhangi bir sermaye olarak konulması esnasında tespit yapamayacağını belirtmesine karşın daha sonra bu aradan geçen bir haftanın ardından söz konusu tespitini yapılabileceğini belirterek ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur. Yargıtay'ın daha sonraki uygulamalarının da ikinci karar gibi olduğu gözlenmiş ve Yargıtay ilk derece mahkemelerinin aynı sermaye unsurları ile birlikte alacak hakkının da değerinin biçilmesine aracılık edebileceğini kabul etmiştir.

54 Aynı yönde Tekinalp, Ü.: Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, B. 3, İstanbul 2013, N. 10-62; (Manavgat (Kırca/Şehirli Çelik), s. 353. Karaman Çoşgun ise, bilirkişi raporuna itirazın en geç mahkeme kararı ile raporun onaylanmasına kadar yapılabileceğini ileri sürmektedir, (Karaman Çoşgun, Özlem, "Anonim Şirketlerde Sermaye Kavramı ve Aynı Sermaye Değerinin Belirlenmesi", 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanununu Beklerken, 10-12 Mayıs 2012 Sempozyum, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi Özel Sayı, C. 18, S. 2, Y. 2012, s. 333 vd.).

55 Akdağ Güney ise, bilirkişi raporuna itiraz müessesesinin gereksiz olduğunu, yarardan çok zarar meydana getireceğini, raporda usulsüzlük bulunsa da bunun sermayenin korunmasına ilişkin diğer ilkelerle çözülebileceğini belirterek, bilirkişi raporuna itirazın nihayetinde sicile tescil ve ilan ile son bulması gerektiğini, nihayetinde itiraz hükmünün kaldırılması veya itiraz için kesin süre konması gerektiğini belirtmiştir, (s. 111-112).

SONUÇ

Anonim şirketlere sermaye konulmasına ilişkin genel ilkeler, diğer ticaret şirketleriyle birlikte TTK m. 128 vd. maddelerinde yer almaktadır. Bununla birlikte anonim şirketlerde sermayeye verilen önem sebebiyle TTK m. 342 ve 343'te özel hükümler serdedilmiştir. Öncelikle anonim şirketlerde sermayenin nakdi ve nakdi olmayan (aynı) olarak ikiye ayrıldığını belirtmek gerekir. Şirkete sermaye olarak nakit para konulması, bütün şirketlerde olduğu anonim şirket bakımından da arzu edilen bir yöntemdir. Zira sermayenin herhangi bir hesaplama veya değerlemeye ihtiyaç duyulmaksızın şirketin kullanımına sunulması mümkün olacaktır. Buna karşılık ticari hayatın ihtiyaçları doğrultusunda şirketlere senede bağlanmış veya bağlanmamış alacak, ticari işletme, taşınır veya taşınmaz mal getirilmesi de mümkündür. Söz konusu sermaye unsurlarının şirkete konulmak istenmesi halinde, şirketin ve diğer menfaat sahiplerinin zarara uğramaması için bunların gerçek değerinin tespit edilmesi gerekir. Kanun koyucu bu nedenle aynı sermaye unsurlarının değerinin, mahkeme eliyle atanan bilirkişiler tarafından tespit edilmesini hükme bağlamıştır.

Aynı sermaye unsurları arasında, anonim şirketlere ilişkin özel hükümler sebebiyle sıkıntılı olan unsur ise alacak hakkıdır. TTK m. 128'de alacak hakkının ticaret şirketlerine sermaye olarak konulabileceği belirtilmesine karşılık, anonim şirketlere dair m. 342'de vadesi gelmemiş alacak hakkının şirkete sermaye olarak getirilemeyeceği ifade edilmiştir. Öğretide eleştirilmesine rağmen söz konusu hüküm doğrultusunda, anonim şirketlere sadece vadesi gelmiş alacakların sermaye olarak konulabileceği ortadadır. Konuya ilişkin özellikle çeke bağlanmış bir alacak hakkının akıbetinin ne olacağı tartışılmıştır. TTK'ya göre çekte vade olmamasına karşın Çek Kanununa göre 2017 yılının sonuna kadar çeklerin üzerlerinde yazılı tarihten önce bankaya ibraz edilememesi sebebiyle vadeye benzer bir hukuki durum meydana gelmiştir. Bundan dolayı çeke bağlanmış alacakların vadeli alacaklar gibi muameleye tabi tutulması gerekir.

Aynı sermayeye ilişkin diğer önemli bir sorun ise, aynı sermayeye değer biçilmesi ile ilgili ortaya çıkmaktadır. Bilirkişilerin mahkeme eliyle atanması, objektifliğin sağlanması bakımından oldukça önemlidir. Ancak alacak hakkının tespiti için bilirkişilerin mahkemeler eliyle atanmaması sebebiyle yaşanan sıkıntılar GTB'nin çıkardığı Genelge ile çözülmeye çalışılmış; ortakların şirketten olan alacaklarının mali müşavir ve muhasebecilerin hazırlayacağı ra-

por ile tespit edilebileceği belirtilerek sorun ötelenmiştir. Ancak söz konusu Genelgenin TTK'nın açık hükümleri karşısında hukuka uygun olmadığı ifade edilebilir. Bunun dışında bilirkişilerin uygun hesaplama yöntemini seçmesiyle birlikte, yine bilirkişilerden alacak hakkının tahsil edilebilirliğine ilişkin yorum yapmasının istenmesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığı kanaatindeyiz. Bilirkişi raporuna itiraz edilmesi TTK'da getirilen yeni bir müessese olmakla birlikte, itirazın süresi, itirazın etkisi ve itiraz üzerine mahkemenin raporu onaylamasına ilişkin kararının temyizinin mümkün olup olmaması net olmayan konu başlıklarıdır. Bu bağlamda, itirazın en geç anonim şirket esas sözleşmesinin tescil ve ilanına kadar yapılması; daha sonra öğrenilen itiraz sebeplerinin varlığı halinde meselenin sermayenin korunmasına ve sorumluluğa ilişkin genel hükümlere göre çözülmesi gerektiği düşünülmektedir. İtirazın yapılması halinde mahkemenin talebi yerinde görürse bilirkişiden ek rapor veya yeni bir bilirkişiden rapor almasının uygun olacağı kanaatindeyiz. Son olarak mahkemenin bilirkişi raporunun onayına ilişkin kararının temyizinin mümkün olduğu, ancak temyiz merciinin raporun içeriğini incelemekten sadece usule ilişkin denetim yapması gerektiğini düşünmekteyiz.

Anonim şirketlerde aynı sermayeye ilişkin düzenlemeler, şirketi korumak gayesi taşımasına rağmen uygulamada süreci zorlaştıran ve sıkıntıya sokan niteliktedir. Özellikle vadesi gelmemiş alacak hakkının şirkete sermaye olarak konulamaması, vadesi gelmiş olanların da değerinin ve tahsil edilebilirliğinin tespitinin istenmesi bilirkişi raporunun hazırlanmasını zorlaştıracak; alacağın tahsilinde sıkıntı çıkması halinde bilirkişiyi sorumluluk altına sokabilecektir. Oysa alacak hakkı şirket tarafından tahsil edilemediği takdirde ortağın sermaye koyma borcunun ortadan kalkmaması sebebiyle zaten gerekli önlemler alınmış bulunmaktadır. Gerçekten TTK'nın ticaret şirketlerine ilişkin genel hükümleri çerçevesinde özellikle üçüncü kişideki alacağını şirkete sermaye olarak koyan yani şirkete temlik eden ortağın borcu, söz konusu alacak tahsil edilmedikçe ortadan kalkmamaktadır. Alacağın tahsil edilememesi halinde temerrüt faizi işleyeceği gibi ortaktan ilave zararların tazmini de istenebilmekte hatta ortağın şirketten ıskatına da karar verilebilmektedir. Bu kadar geniş önlemlerin alınmış olmasına karşın, alacak hakkının değerinin biçilmesi ve tahsil edilebilirliğini talep etmek anlaşılabilir değildir.

KAYNAKÇA

- Akdağ Güney**, Necla, Anonim Şirketlerde Kuruluş, İstanbul 2014.
- Akdağ Güney**, Necla /**Gümüş**, Mustafa Alper, Taşınırıların Anonim Şirketlere Esas Sermaye Olarak Getirilmesi, Regesta 2013/3, s. 4 vd.
- Akdağ Güney**, Necla /**Gümüş**, Mustafa Alper, Taşınmazların Anonim Şirketlere Esas Sermaye Olarak Getirilmesi, Regesta 2013/1, s. 30 vd.
- Arıcı**, Fatih, Ticari İşletmenin Aktif ve Pasifi ile Birlikte Devri, İstanbul 2008.
- Ayhan**, Rıza /**Özdamar**, Mehmet /**Çağlar**, Hayrettin, Ticari İşletme Hukuku, 7. Bası, Ankara 2014.
- Bahtiyar**, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, 8. Bası, İstanbul 2014.
- Çağlar**, Hayrettin, “Anonim Şirketlerde Ayni Sermayeye Değer Biçilmesi”, Batider, C. XXVI, Sa. 2, Y. 2010, s. 39 vd.
- Çelik**, Aytekin, “Anonim Şirketlerde Ayni Sermaye Taahhütlerinin Yerine Getirilmesine Yönelik İhtiyati Tedbirler”, GÜHFD., C. XV, Sa. 3, Y. 2011, s. 31 vd.
- Göle**, Celal, Anonim Ortaklıklarda Nakdi Sermaye Koyma Borcu ve Bu Borcu İfade Temerrüt, Ankara 1976.
- Grünwald**, Barbara, Gesellschaftsrecht, 8. Auflage, Köln 2011.
- Hüffer**, K., Aktiengesetz, 11. Auflage, 2014.
- Karaman Çoşgun**, Özlem, “Anonim Şirketlerde Sermaye Kavramı ve Ayni Sermaye Değerinin Belirlenmesi”, 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanununu Beklerken, 10-12 Mayıs 2012 Sempozyum, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi Özel Sayı, C. 18, S. 2, Y. 2012, s. 333 vd.
- Kendigelen**, Abuzer, Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 2. Bası, İstanbul 2012.
- Kendigelen**, (**Ülgen/Helvacı/Kaya**), Abuzer, Kıymetli Evrak Hukuku, İstanbul 2013.
- Manavgat** (**Kırca/Şehirli Çelik**), Çağlar, Anonim şirketler Hukuku, C. 1, Ankara 2014.
- Meier Hayoz**, A./**Forstmoser**, P.: Schweizerisches Gesellschaftsrecht, Bern 2012.
- Moroğlu**, Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Değerlendirme ve Öneriler, İstanbul 2012.
- Özdamar**, Mehmet, “Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Taşınmazların Taahhüt Edilmesi”, GÜHFD., Haziran-Aralık 2006, C. X, No.1-2, s. 100 vd.
- Paslı**, Ali, “Yeni Türk Ticaret Kanunu, Anonim Ortaklık Hükümlerinin Tanıtılması, (III), YTK Kitap 2, - Kısım 4- Bölüm 1 “Kuruluşun Hükümleri, Batider 2012, C. XXVIII, S. 3, s. 198 vd.
- Pulaşlı**, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, C. 1, 2. Bası, Ankara 2014.
- Tekinalp**, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 3. Bası, İstanbul 2013.
- Tekinalp** (**Poroy/Çamoğlu**), Ünal, Ortaklıklar Hukuku 1, 13. Bası, İstanbul 2014.
- Umar**, Bilge, Hukuk Muhakemeleri Şerhi, Ankara 2014.
- Von Büren**, R./**Stoffel**, W.A./**Weber**, R.H., Grundriss des Aktienrechts, Zürich - Basel - Genf 2011.

